

MONITOR KOREAŃSKI

LISTOPAD 2017

„Monitor Koreański” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Korei Południowej, ze szczególnym naciskiem na działania Korei Południowej w regionie Europy Środkowej oraz relacje międzykoreańskie. Monitor opracowała mgr Joanna Jatczak.

MONITOR KOREAŃSKI

LISTOPAD 2017

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

2 listopada: manifestacje przeciwko Donaldowi Trumpowi zostały zakazane przez seulską policję. Seulska policja poinformowała, że odrzuciła ponad 50 wniosków o zorganizowanie manifestacji w czasie wizyty amerykańskiego prezydenta Donalda Trumpa. Aby nie ograniczać wolności zgromadzeń, władze metropolii seulskiej wyraziły zgodę jedynie na dwa marsze w okolicy Pałacu Gyeongbok z dala od miejsc, które ma odwiedzić Donald Trump. Był to pierwszy raz, gdy policja zdecydowała się na ograniczenie protestów odkąd Moon Jae-in, orędownik prawa do wolności zgromadzeń, objął urząd prezydenta w maju tego roku.

3 listopada: kolejni współpracownicy Park Geun-hye zostali aresztowani. Ahn Bong-geun i Lee Jae-man, sekretarze byłej prezydent Park Geun-hye zostali oskarżeni o przyjęcie łapówek od Narodowej Służby Wywiadu (NIS). Prokuratura znalazła dowody na to, że pieniądze, które otrzymywali współpracownicy Park pochodziły z funduszy agencji szpiegowskiej. Tym samym byli sekretarze zostali oskarżeni nie tylko o korupcję, ale także defraudację państwowych funduszy. Ahn, Lee oraz już wcześniej aresztowany inny sekretarz, Jeong Ho-seong, są nazywani przez południowokoreańskie media „klamkowym trio”. Według doniesień, aby skontaktować się z Park Geun-hye, należało najpierw dotrzeć do któregoś z jej sekretarzy.

DONALD TRUMP W SEULU

Korea Południowa była drugim przystankiem podczas wizyty amerykańskiego prezydenta w Azji. W tym czasie Korea Północna powstrzymała się od prowokacji, by na koniec miesiąca ogłosić sobie światową potęgą jądrową.

6 listopada: na terenie dawnego więzienia w Gwangju zostały rozpoczęte wykopaliska. Fundacja Pamięci 18 Maja rozpoczęła prace wykopaliskowe na terenie byłego więzienia w Gwangju, które mają na celu odkrycie, czy w tym miejscu zostali pochowani mieszkańcy miasta, którzy w 1980 roku brali udział w protestach przeciwko ówczesnej władzy. W przypadku odkrycia ludzkich szczątków, prokuratura rejonowa w Gwangju ma wszcząć śledztwo w tej sprawie. Fundacja Pamięci 18 Maja ma za zadanie odkrycie miejsc pochówku osób, które zaginęły w trakcie protestów w 1980 roku. Fundacja prowadzi swoje śledztwo za zgodą rządu.

6 listopada: prace nad ustawą budżetową na 2018 rok zostały rozpoczęte przez Zgromadzenie Narodowe. Zgromadzenie Narodowe rozpoczęło ocenę zaproponowanego przez administrację Moon Jae-ina budżetu na przyszły rok. 2 grudnia ma odbyć się głosowanie nad ostatecznym kształtem ustawy budżetowej. Nowa administracja chce zwiększenia budżetu o 7,1 % w porównaniu z zeszłym rokiem. Nowy budżet ma objąć zwiększenie wydatków na ochronę zdrowia oraz zabezpieczenie rynku pracy. Opozycyjna Partia Wolność Korea (LKP) skrytykowała rządową propozycję budżetu, nazywając ją „populistyczną”.

6 listopada: w partiach opozycyjnych dochodzi do zmian osobowych. Dziewięciu polityków Partii Bareun ogłosiło, że zamierza dołączyć do największej partii konserwatywnej, Wolność Korei (LKP). Tym samym, Partia Bareun będzie miała jedynie 11 miejsc w Zgromadzeniu Narodowym, przez co straci status legislacyjnego bloku negocyjacyjnego, który wymaga minimalnej liczby 20 ustawodawców. Politycy argumentowali swoją decyzję chęcią zjednoczenia bloku konserwatywnego.

7-8 listopada: wizyta państwowa amerykańskiego prezydenta Donalda Trumpa w Korei Południowej. Korea Południowa była drugim przystankiem podczas podróży amerykańskiego prezydenta do Azji. Trump wraz z południowokoreańskim prezydentem spotkali się w obozie wojskowym Camp Humphreys z przedstawicielami sił zbrojnych obu państw. Następnie odwiedzili Błękitny Dom, gdzie odbyła się wspólna konferencja prasowa. Problem północnokoreańskich zbrojeń był głównym tematem rozmowy obu przywódców. Prezydenci wypowiedzieli się także na temat umowy o wolnym handlu czy zniesieniu limitów dotyczących rakiet balistycznych w Korei Południowej. Drugiego dnia swojej wizyty Donald Trump przemawiał przed Zgromadzeniem Narodowym. W swoim przemówieniu porównał sukcesy południowokoreańskiej polityki i gospodarki z porażkami systemu północnokoreańskiego. Przemówienie amerykańskiego prezydenta zostało bardzo entuzjastycznie przyjęte przez Koreańczyków. Podczas swojej wizyty Donald Trump zdecydował się odwiedzić strefę zdemilitaryzowaną, co nie było wcześniej zaplanowane. Miał mu towarzyszyć prezydent Moon Jae-in. Do wizyty w strefie zdemilitaryzowanej ostatecznie nie doszło ze względu na złe warunki pogodowe.

8-15 listopada: Moon Jae-in z wizytą w Azji Południowej. Prezydent Moon Jae-in odwiedził Indonezję, Wietnam i Filipiny. Południowokoreański prezydent odbył pierwszą

wizytę państwową od objęcia stanowiska w maju do Indonezji. Na miejscu Moon Jae-in wziął udział w forum gospodarczym, na którym przedstawiciele rządu oraz biznesmeni z obu państw omówili dwustronną współpracę w zakresie gospodarki. Prezydent Moon ogłosił wtedy Nową Politykę Południową: strategię, która podkreśla znaczenie regionu państw ASEAN jako rynku produkcyjnego i konsumenckiego dla Korei Południowej. Strategia ta ma iść w parze z Nową Polityką Północną, która została ogłoszona w Rosji wcześniej w tym roku. Moon Jae-in spotkał się także z prezydentem Indonezji Joko Widodo. We wspólnym oświadczeniu obaj przywódcy zgodzili się, co do potrzeby zwiększenia dwustronnej współpracy gospodarczej i w dziedzinie bezpieczeństwa. Obie strony chciałyby, aby ich relacje osiągnęły status „specjalnego strategicznego partnerstwa”. W kwestii bezpieczeństwa zgodzono się na utworzenie nowej instytucji konsultacyjnej, która miałaby koordynować współpracę w tej dziedzinie. W Wietnamie prezydent Moon uczestniczył w corocznym szczycie Wspólnoty Gospodarczej Azji i Pacyfiku (APEC). Tematem spotkania było zwiększenie regionalnej współpracy gospodarczej. Moon Jae-in spotkał się także z prezydentem Wietnamu Tran Dai Quangiem, z którym rozmawiał o możliwościach zwiększenia dwustronnej wymiany handlowej. Południowokoreański prezydent wyraził nadzieję, że dzięki współpracy obu państw uda się doprowadzić do „cudu nad rzeką Mekong”. Prezydent Moon odniósł się do gwałtownego rozwoju gospodarczego po wojnie koreańskiej, dzięki któremu Korea Południowa stała się regionalną potęgą gospodarczą, który nazywany jest „cudem nad rzeką Han”. Prezydent Moon przeprosił także Wietnamczyków za udział Korei Południowej w wojnie wietnamskiej. Na Filipinach prezydent Moon Jae-in uczestniczył w forum ASEAN+3 oraz szczycie Azji Wschodniej (EAS). Podczas forum prezydent wygłosił przemówienie na temat możliwości poprawy relacji między Koreą Południową i stowarzyszeniem ASEAN.

15 listopada: trzęsienie ziemi w południowo-wschodniej części Korei Południowej spowodowało wiele szkód. Prezydent Moon Jae-in ogłosił południowo-wschodnie miasto Pohang specjalną strefą katastrofy. Prezydent obiecał, że rząd dołoży wszelkich starań, aby jak najszybciej naprawić szkody spowodowane przez trzęsienie ziemi. Ze względu na katastrofę przesunięto także państwowe egzaminy wstępne na studia. Według Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Bezpieczeństwa w wyniku trzęsienia ziemi ponad 2 tysiące domów i 227 szkół zostało zniszczonych w takich miejscowościach jak Pohang, Ulsan i Daegu. 24 listopada prezydent Moon spotkał się z ofiarami w Pohang, obiecując wsparcie finansowe i psychologiczne. Po trzęsieniu ziemi rozpoczęła się społeczna debata na temat bezpieczeństwa: większość budynków w Korei nie jest odporna na działanie katastrof naturalnych takich jak wstrząsy tektoniczne. Powrócił również temat elektrowni atomowych, z których wiele znajdowało się w pobliżu epicentrum trzęsienia.

21 listopada: minister spraw zagranicznych Kang Kyung-wha z wizytą w Pekinie. Południowokoreańska minister spraw zagranicznych udała się do Pekinu, by odbyć tam

rozmowy ze swoim chińskim odpowiednikiem ministrem Wang Yi. Rozmowy dotyczyły przygotowań do wspólnego szczytu przywódców obu państw. Ministrowie dyskutowali na temat agendy szczytu, który jest zaplanowany na przyszły miesiąc. Obu stronom zależy na poprawie relacji między Seulem i Pekinem.

22 listopada prezydent Uzbekistanu Shavjat Mirziyoyev został przyjęty w Seulu.

Była to pierwsza wizyta prezydenta Mirziyoyewa w Korei Południowej, odkąd objął urząd w grudniu zeszłego roku. W przyszłym roku oba państwa będą świętowały 25. rocznicę ustanowienia relacji dyplomatycznych. Podczas wizyty państwowej prezydent Uzbekistanu uczestniczył w forum biznesowym, na którym omówiono potencjał gospodarczej współpracy. Spotkał się także z prezydentem Moonem, aby omówić rezultaty strategicznej współpracy ostatnich 25 lat oraz perspektywy na przyszłość. Obie strony podpisały także szereg porozumień dotyczących współpracy na poziomie gospodarczym i społecznym, w tym w sektorze handlu elektronicznego. Korea Południowa wyraziła także wsparcie dla Uzbekistanu, który chce dołączyć do Światowej Organizacji Handlu.

23 listopada: prezydent Moon Jae-in przeciwny trójstronnym manewrom wojskowym z Japonią i Stanami Zjednoczonymi.

Prezydent Moon Jae-in spotkał się z przewodniczącym japońskiej partii Komeito Natsuo Yamaguchim w Błękitnym Domu. Obie strony omówiły najważniejsze kwestie wspólnej polityki. Według rzecznika prezydenta Park Soo-hyuna, Moon podczas spotkania z japońskim politykiem miał wyrazić negatywną opinię na temat przeprowadzania trójstronnych manewrów wojskowych. Według prezydenta należy zadbać o stabilizację sytuacji, a wspólne manewry wojskowe mogą jedynie doprowadzić do zwiększenia napięcia. Moon podkreślił, że zależy mu, aby rozwiązać problem północnokoreański w sposób pokojowy i dyplomatyczny. Według japońskiej prasy, Stany Zjednoczone zaproponowały przeprowadzenie wspólnych ćwiczeń marynarek wojennych. Propozycja ta została przyjęta przez stronę japońską, ze strony południowokoreańskiej spotykając się z opozycją. Podczas spotkania Yamaguchi miał przekonywać prezydenta Moona, że takie manewry są uzasadnione: Japończycy są zaniepokojeni z powodu północnokoreańskich rakiet balistycznych, które już dwukrotnie przeleciały nad terytorium japońskim w tym roku.

28 listopada: chiński zakaz podróżowania do Korei Południowej zostaje częściowo zniesiony.

Pod koniec zeszłego miesiąca prezydent Moon Jae-in podczas spotkania z Xi Jinpingiem wynegocjował zakończenie sporu dyplomatycznego, który wywołała instalacja systemu antyrakietowego THAAD na terenie Korei Południowej. Na mocy tamtych ustaleń pod koniec listopada władze Narodowej Administracji Turystycznej Chin zdecydowały się na zniesienie zakazu wycieczek zorganizowanych do Korei Południowej. Zakaz został zniesiony w dwóch prowincjach, jednak południowokoreańscy analitycy wskazują, że stopniowo zostaną z niego wyłączone kolejne regiony.

II. KOREA POŁUDNIOWA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

30 października – 2 listopada: przewodniczący czeskiego Senatu Milan Štěch na czele misji gospodarczej w Seulu. Celem misji był rozwój współpracy w dziedzinie nowoczesnych technologii. Wyprawa została zorganizowana przez Izbę Handlową Republiki Czeskiej i oprócz senatora, udział wzięli w niej czescy biznesmeni. Po serii spotkań z południowokoreańskimi partnerami, senator Štěch podsumował, że w ostatnich latach stworzono świetne warunki inwestycyjne w Czechach, a Korea Południowa stała się jednym z najważniejszych partnerów inwestycyjnych dla tego państwa. Czeskie firmy z powodzeniem odnajdują się na koreańskim rynku, co podkreślił w swoim oświadczeniu senator.

3 listopada: południowokoreański ambasador w Bułgarii Shin Bu-nam podsumowuje efekty spotkania premierów obu państw. 25 października premier Bułgarii Boyko Borisov spotkał się ze swoim południowokoreańskim odpowiednikiem Lee Nak-yeonem. Ambasador Shin w udzielonym bułgarskiej gazecie wywiadzie podsumował efekty tamtego spotkania. Zdaniem ambasadora otworzenie w zeszłym miesiącu Koreańsko-Bułgarskiej Izby Handlowej zwiększy współpracę gospodarczą pomiędzy obydwojema państwami. Obecnie współpraca obu państw skupia się głównie wokół handlu, jednak obie strony chciałyby rozszerzyć ją w przyszłości na sektor innowacji i IT. Zdaniem ambasadora, rząd południowokoreański jest gotowy wspomóc Bułgarię w rozwoju e-administracji (e-government). Ambasador ocenił spotkanie premierów obu państw jako bardzo udane, zwiastujące zacieśnienie partnerstwa w przyszłości.

7-13 listopada: w Warszawie odbywa się 3. edycja Koreańskiego Festiwalu Filmowego. Wydarzenie to zostało zorganizowane przez Ambasadę Republiki Korei, Centrum Kultury Koreańskiej oraz Koreańską Radę Filmową (Korean Film Council). Festiwal został objęty honorowym patronatem Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej oraz Stowarzyszenia Filmowców Polskich. O festiwalu było głośno w polskich mediach, a sale kinowe tak jak w zeszłym roku były wypełnione widzami.

8 listopada: bułgarski ambasador w Korei Południowej Petar Andonov uczestniczy w inicjatywie „Unia Europejska chodzi do szkół”. W ramach inicjatywy Delegacji Unii Europejskiej w Seulu, ambasadorowie każdego z państw członkowskich mają odwiedzić południowokoreańskie szkoły. Bułgarski ambasador wygłosił wykład w Akademii Hana w Seulu, podczas którego przedstawił uczniom najważniejsze fakty oraz mechanizmy funkcjonowania Unii Europejskiej. Omówił także dwustronne relacje Unii z Koreą Południową. W dalszej części swojej prezentacji ambasador Andonov przedstawi

informacje dotyczące Bułgarii, w tym polityki, gospodarki, historii i tradycji kulturowych. Omówione zostały także obecne relacje bułgarsko-południowokoreańskie. Ambasador Andonov spotkał się także z dyrektorem szkoły Jung Chul-hwa.

14 listopada: południowokoreański ambasador w Rumunii Kim Eun-joong docenia rozwój rumuńskiego sektora IT. Ambasador Kim opublikował w południowokoreańskiej gazecie Naeil artykuł dotyczący jego opinii na temat rozwoju Rumunii. W artykule ambasador scharakteryzował rumuński sektor IT (technologii informacyjnych) jako jeden z najszybciej rozwijających się w Unii Europejskiej. Ambasador przedstawił również rumuńskie doświadczenie zmian systemowych jako przykład dla Korei Północnej. W artykule została przywołana opinia rumuńskich ekspertów, którzy twierdzą, że Korea Północna posiada duży potencjał zasobów ludzkich w dziedzinie IT, musi jedynie porzucić rozwój broni jądrowej oraz otworzyć się na świat.

17 listopada: południowokoreańska delegacja odwiedza Węgierską Akademię Sądowniczą. Delegacja reprezentująca południowokoreańskie Ministerstwo Sprawiedliwości składała się z prokuratora Choi Yong-bo i śledczego Lee Soon-yong. Delegacja odwiedziła funkcjonującą przy Narodowym Biurze Sądownictwa Republiki Węgierskiej Akademię Sądowniczą, która jest odpowiedzialna za kształcenie sędziów, a także koordynację współpracy międzynarodowej. Koreańczycy spotkali się z sędzią László Kisem, który przedstawił charakterystykę węgierskiego systemu sądownictwa. Południowokoreańskie Ministerstwo Sprawiedliwości jest zainteresowane utworzeniem regionalnych sądów apelacyjnych, aby ułatwić funkcjonowanie Sądu Najwyższego. Temat ten został poruszony podczas spotkania, a delegacja południowokoreańska wykazała duże zainteresowanie funkcjonowaniem tego typu sądów na Węgrzech. Omówiono także problematykę zmian organizacyjnych wymiaru sprawiedliwości po zmianie reżimu, w tym jurysdykcyjnych środków służących uporządkowaniu sytuacji ofiar politycznych.

20-21 listopada: przedstawiciele rządów południowokoreańskiego i państw Europy Środkowej obecni na 13. Szczycie Ministrów Spraw Zagranicznych ASEM. Na azjatycko-europejskim szczycie ASEM w Mjanmie, którego celem jest wzmocnienie współpracy między obydwoma kontynentami, obecny był wiceminister spraw zagranicznych Lim Sung-nam. Wiceminister Lim przedstawił południowokoreańskie stanowisko na temat zadań, które współpracujące w ramach ASEM państwa powinny podjąć, aby osiągnąć pokojowy rozwój regionu. W sesji plenarnej poświęconej pokojowi i zrównoważonemu rozwojowi uwagi wymienili wiceminister Lim wraz z chińskim ministrem spraw zagranicznych Wang Yi i Wysokim Przedstawicielem Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa Fredericą Mogherini. Podczas sesji omawiającej dekadę współpracy w ramach ASEM, wiceminister Lee opowiedział o planach rządu południowokoreańskiego dotyczących zwiększenia współpracy z rejonem Eurazji, aby stworzyć pomost między Azją i Europą, który zapewniłby

zrównoważony rozwój regionu. Podczas wydarzenia dyskutowano także na temat wyzwań dla bezpieczeństwa regionalnego, omawiając takie kwestie jak sytuacja na Ukrainie, nuklearne zagrożenie ze strony Korei Północnej czy sprawę uchodźców Rohingja. We wspólnym oświadczeniu na zakończeniu szczytu ministrowie jednogłośnie potępiili północnokoreańskie prowokacje oraz wezwali reżim w Pjongjangu do porzucenia programu rozwoju broni jądrowej. Na szczycie ASEM, Polska reprezentowana była przez wiceministra Marka Magierowskiego.

20-22 listopada: Korea Południowa i Słowacja będą współpracować w dziedzinie edukacji. Słowacka minister edukacji, nauki, badań naukowych i sportu Martina Lubyová odwiedziła Koreę Południową, aby omówić możliwości zwiększenia współpracy między obydwojoma państwami. Minister Lubyová uczestniczyła w 6. ministerialnym spotkaniu ministrów edukacji w ramach ASEM (Asia-Europe Meeting). Podczas wydarzenia południowokoreańskie Ministerstwo Edukacji zorganizowało szereg dwustronnych spotkań ministra Kim Sang-kona, w tym ze słowacką minister. Podczas spotkania obie strony zgodziły się na wzajemną promocję edukacji poprzez wymiany studenckie, badania akademickie czy naukę online. Minister Kim złożył propozycję, aby język koreański został wprowadzony do programu nauczania w słowackich szkołach jako język obcy. Słowacka minister zgodziła się na dalszą dyskusję w tej kwestii. Obie strony podpisały także memorandum, które zakłada rozwój dwustronnych relacji w dziedzinie edukacji. Na podstawie porozumienia ma zostać zwiększona liczba wzajemnej wymiany młodzieży, współfinansowana przez oba państwa. Proces ten ma się już rozpocząć w przyszłym roku.

21 listopada: w Warszawie zostały zorganizowane spotkania biznesowe z producentami z Korei Południowej. Podczas wydarzenia „2017 Poland-Korea ICT Roadshow” biznesmeni z Polski i Korei Południowej mieli szansę nawiązać nowe kontakty biznesowe i wymienić się doświadczeniami. Była to także okazja do zapoznania się z nowoczesnymi rozwiązaniami stosowanymi przez południowokoreański sektor biznesowy. Podczas tegorocznej odsłony wydarzenia spotkali się przedsiębiorcy specjalizujący się w takich dziedzinach jak branża telefoniczna, e-learning, teleinformatyka (ICT) czy urządzenia medyczne.

22 listopada: czeskie ministerstwo spraw zagranicznych organizuje seminarium na temat możliwości biznesowych w państwach MIKTA. MIKTA to nieformalne stowarzyszenie Meksyku, Indonezji, Korei Południowej, Turcji i Australii, które zostało zawiązane między ministrami spraw zagranicznych w 2013 roku. Na zorganizowane przez czeskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych seminarium zostali zaproszeni biznesmeni, dziennikarze, organizacje gospodarcze, urzędnicy państwowi oraz pracownicy naukowcy z Czech. W trakcie seminarium pracownicy ambasad Meksyku, Turcji, Indonezji i Korei Południowej w Czechach zaprezentowali swoje państwa. Miała miejsce także sesja pytań i odpowiedzi. Prezentacja koreańska została przygotowana

przez Koreańską Agencję Promocji Handlu i Inwestycji (KOTRA). Dotyczyła ona środowiska inwestycyjnego w Korei Południowej oraz obecnego stanu południowokoreańskiej gospodarki.

23-24 listopada: w Seulu zostaje zorganizowany Dzień Innowacji i Badań Naukowych Unii Europejskiej. Wydarzenie to, współorganizowane przez Delegację Unii Europejskiej do Republiki Korei oraz Europejską Izbę Handlową w Korei, miało na celu przedstawienie polityki UE i państw członkowskich w dziedzinie badań naukowych i innowacji. UE podczas wydarzenia promowała swój potencjał w sferach takich jak edukacja, technologia i przemysł. Wymiana informacji między uczestnikami miała na celu ustanowienie mocniejszej i stabilniejszej współpracy między UE i Koreą Południową jako partnerami w dziedzinie badań naukowych i innowacji. Podczas wydarzenia dyskutowano także na temat współpracy między Europą i Koreą Południową w wykorzystaniu innowacji dla ochrony środowiska, w tym o współpracy w dziedzinie odnawialnych źródeł energii. W wydarzeniu wzięło udział ponad 300 ekspertów reprezentujących UE i państwa członkowskie.

24 listopada: południowokoreańska ambasada w Czechach organizuje seminarium na temat wyzwań dla Półwyspu Koreańskiego. Południowokoreańska ambasada wraz z Centrum Studiów Azjatyckich na Uniwersytecie Ekonomicznym w Pradze zorganizowała seminarium dotyczące obecnych oraz przyszłych wyzwań, przed którymi stoi Półwysep Koreański. Podczas wydarzenia dyskutowano na temat zagrożeń dla bezpieczeństwa w regionie płynących z północnokoreańskiej ambicji jądrowych. Zastanawiano się także nad doświadczeniami Czech i Niemiec w transformacji systemu władzy i wyzwaniach stojących przed obiema Koreami w przypadku zjednoczenia.

29 listopada: północnokoreańska próba rakietowa zostaje potępiona przez Polskę. Polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych wydało oświadczenie, w którym zdecydowanie potępiło przeprowadzoną przez KRLD próbę rakietową. Według Polski działania Pjongjangu naruszają zobowiązania międzynarodowe oraz stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa w regionie. Rząd Polski wezwał władze KRLD do natychmiastowego zaprzestania testów rakietowych. Ponadto Polska odwołała się do postanowień Rady Bezpieczeństwa ONZ i wezwała Pjongjang do całkowitego porzucenia programu rakietowego i jądrowego. Władze Polski popierają wdrożenie nowych sankcji nałożonych na KRLD przez Radę Bezpieczeństwa ONZ oraz wzywają wspólnotę międzynarodową do solidarnej postawy wobec prowokacyjnych działań Pjongjangu.

III. RELACJE MIĘDZYKOREAŃSKIE

5 listopada: **Seul nałożył własne sankcje wobec Korei Północnej.** Południowokoreańskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych ujawniło listę 18 obywateli północnokoreańskich, którzy zostali objęci sankcjami. Osoby objęte sankcjami nie mogą prowadzić transakcji z południowokoreańskimi bankami. Ministerstwo uważa, że sankcje pomogą zmniejszyć zagraniczne źródła finansowania reżimu północnokoreańskiego oraz zwiększy świadomość zagrożeń związanych z transakcjami z osobami umieszczonymi na „czarnej liście”. Według mediów, rząd południowokoreański podjął decyzję o nałożeniu na Koreę Północną sankcji na prośbę Waszyngtonu.

13 listopada: **północnokoreański żołnierz uciekł do Korei Południowej.** Północnokoreański żołnierz zbiegł do Korei Południowej poprzez Wspólną Strefę Bezpieczeństwa. W ślad za nim ruszył północnokoreański pościg, który ostrzelał dezertera. Uciekinier został uratowany przez południowokoreańskich żołnierzy, a następnie przewieziony do szpitala. 22 listopada Dowództwo ONZ (United Nations Command, UNC) opublikowało nagranie tego incydentu oraz oświadczyło, że strona północnokoreańska naruszyła postanowienia Porozumienia o Zawieszeniu Broni. W trakcie pościgu północnokoreańscy żołnierze przekroczyli na chwilę Wojskową Linję Demarkacyjną (MDL), oddawali także strzały w kierunku południowokoreańskiej części Wspólnej Strefy Bezpieczeństwa. Pomimo naruszenia postanowień porozumienia, Dowództwo ONZ nie dysponuje realnymi narzędziami, by pociągnąć stronę północnokoreańską do odpowiedzialności. UNC wystosowało prośbę do Pjongjangu o zorganizowanie wspólnego spotkania, na którym mogłyby zostać omówione rezultaty śledztwa w sprawie incydentu oraz możliwe środki zapobiegawcze, które należałoby wdrożyć.

15 listopada: **południowokoreański rząd wyraził zgodę na import północnokoreańskiej butelkowanej wody.** Ministerstwo ds. Zjednoczenia zezwoliło na import 40 tysięcy butelek wody z Korei Północnej. Cała akcja została zorganizowana przez grupę obywatelską, a woda ma zostać wykorzystana w rytuałach religijnych i nie trafi do sprzedaży. Butelki zostały dostarczone z północnokoreańskiego portu Nampo poprzez Chiny do portu w Inczon. Była to pierwsza działalność handlowa tego typu od momentu wprowadzenia przez rząd południowokoreański zakazu wszelkiej aktywności handlowej pomiędzy Koreami w 2010. Analitycy obawiają się, że decyzja Ministerstwa ds. Zjednoczenia zezwalająca na import wody może zostać źle odebrana przez inne państwa. Ministerstwo podkreśliło, że była to wymiana dóbr na poziomie obywatelskim i nie naruszała rezolucji ONZ.

21 listopad: **pomimo bycia uznanym za państwo sponsorujące terroryzm Korea Północna nadal jest zapraszana do wzięcia udziału w Igrzyskach.** Waszyngton zdecydował się uznać Koreę Północną za państwo sponsorujące terroryzm, co umożliwi

Stanom Zjednoczonym nałożenie dodatkowych sankcji na Pjongjang. Pomimo znalezienia się na liście państw wspierających terroryzm, Korea Północna nadal zaproszona jest do wzięcia udziału w zbliżających się Igrzyskach Olimpijskich w Pjongczangu. 13 listopada Zgromadzenie Ogólne ONZ, w którym uczestniczyła także Korea Północna, przyjęło jednogłośnie rezolucję zobowiązującą do zadbania o pokojowy przebieg Igrzysk Olimpijskich.

22 listopada: pierwsza za czasów prezydentury Moon Jae-ina wizyta południowokoreańskiego obywatela w Korei Północnej. Choi In-guk, syn południowokoreańskiej pary, która w 1986 roku uciekła do Korei Północnej, uczestniczył w pierwszej rocznicy śmierci swojej matki. Według Ministerstwa ds. Zjednoczenia była to pierwsza taka wizyta w Korei Północnej od momentu objęcia przez Moon Jae-ina urzędu prezydenta w maju tego roku. Choi In-guk otrzymał zgodę Ministerstwa na podróż do Korei Północnej z powodów humanitarnych. Rodzice Choi In-guka, Choe Deok-sin i Ryu Mi-yong byli kolejno sekretarzami generalnymi Czundoistycznej Partii Czongu, która jest jedną z trzech legalnych partii politycznych w Korei Północnej, ale nie ma realnego wpływu na władzę.

24 listopada: Korea Północna wymieniła strażników na granicy. Według południowokoreańskich służby wywiadowczych 35 do 40 północnokoreańskich żołnierzy strzegących Wspólnej Strefy Bezpieczeństwa (JSA) zostało wymienionych. Władze północnokoreańskie zamknęły także most, którym 13 listopada dezerters z Koreańskiej Armii Ludowej dostał się do linii demarkacyjnej pomiędzy obiema Koreami. Na moście prawdopodobnie zostanie zainstalowany punkt kontrolny.

27 listopada: Korea Północna zwiększyła ochronę strefy granicznej. Korea Północna zainstalowała bramę na wjeździe na most prowadzący do Wspólnej Strefy Bezpieczeństwa. Nowo utworzony punkt kontrolny na moście został obstawiony strażnikami. Północnokoreańskie posterunki we Wspólnej Strefie Bezpieczeństwa zostały także zaopatrzone w dodatkową broń maszynową.

29 listopada: Korea Północna przeprowadziła kolejną próbę raketową w tym roku. Korea Północna przeprowadziła kolejny test rakiety o zasięgu międzykontynentalnym. Następnego dnia północnokoreańska gazeta Rodong Sinmun opublikowała 40 zdjęć obrazujących wystrzelenie pocisku. Korea Północna w swoich oświadczeniach wyraziła zadowolenie z nowego pocisku Hwasong-15, który rzekomo ma być w stanie przenosić głowicę jądrową. Według Pjongjangu Hwasong-15 jest w stanie uderzyć w każde miejsce na terenie Stanów Zjednoczonych. Tego samego dnia amerykański prezydent Donald Trump i Moon Jae-in zgodzili się, by kontynuować strategię wywierania nacisku na Pjongjang przy pomocy sankcji. Stany Zjednoczone zaproponowały wprowadzenie całkowitej blokady gospodarczej na Koreę Północną. W rozmowie telefonicznej Donald Trump wyraził również poparcie dla południowokoreańskich starań zwiększenia możliwości obronnych.

29 listopada: południowokoreański premier Lee Nak-yon wyraził wątpliwość odnośnie możliwości rozmów z Pjongjangiem. Premier Lee oświadczył, że w obliczu kolejnych prowokacji ze strony Pjongjangu, możliwość negocjacji z reżimem Kim Jong-una wydaje się mało prawdopodobna. Według premiera jedynym rozwiązaniem jest wprowadzenie kolejnych wielostronnych sankcji. Lee Nak-yon nie wyklucza także możliwości nałożenia dodatkowych sankcji przez sam Seul, które miałyby być wzorowane na amerykańskich. Jednak rozwiązanie to uważane jest przez komentatorów za symboliczne, gdyż obie Koree nie utrzymują praktycznie żadnych relacji.

KOMENTARZ

- 1. W listopadzie rząd południowokoreański skupił się na polityce zagranicznej.** Koreę Południową odwiedzili przywódcy Stanów Zjednoczonych i Uzbekistanu, a prezydent Moon Jae-in uczestniczył w ważnych wydarzeniach regionalnych w Azji Wschodniej. Dla samego prezydenta ważna była wizyta Donalda Trumpa, gdyż prezydent południowokoreański liczy na zacieśnienie więzi osobistych z przywódcą sojuszniczego państwa, wzorując się na relacji Trump-Abe. Donald Trump wywarł bardzo pozytywne wrażenie na Koreańczykach, w swoim przemówieniu odwołując się do koreańskiej historii oraz porównując rozwój Korei Południowej z zacofaniem państwa rządzonego przez dynastię Kimów. W Seulu odbyły się demonstracje zarówno zwolenników, jak i przeciwników Trumpa, przy czym ta pierwsza grupa dominowała. Wizyta państwowa amerykańskiego przywódcy w Seulu na pewno zbliżyła obie strony. Trump stonował swoje wypowiedzi, nie tylko w kwestiach gospodarczych, ale także problemu północnokoreańskiego. Natomiast Moon Jae-in również odszedł od pokojowej retoryki względem kryzysu koreańskiego. Choć nie zaniechał nawoływania do dialogu, to o bardziej stanowczym stanowisku południowokoreańskiego prezydenta może świadczyć dążenie do zwiększenia możliwości obronnych kraju, z czego na pewno ucieszy się Donald Trump, gdy Korea Południowa zdecyduje się na zakup amerykańskiej broni.
- 2. Szczyt ASEM w Mjanmie był okazją do zacieśnienia współpracy między Europą i Koreą Południową.** Spotkanie ministrów spraw zagranicznych w ramach ASEM (Asia-Europe Meeting) było okazją do wymiany poglądów na temat ściślejszego partnerstwa na rzecz pokoju i zrównoważonego rozwoju. W inicjatywę szczególnie zaangażowała się Unię Europejską, a Wysoką Przedstawiciel ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa Federica Mogherini pełniła funkcję szefowej delegacji UE. Podczas wydarzenia Mogherini zauważyła,

że w dzisiejszym świecie współpraca w sprawach globalnych jest ważniejsza niż dotychczas. Jedną z takich „spraw globalnych” jest problem północnokoreańskich broni jądrowych, który został poruszony podczas spotkania. Unia Europejska postrzega Azję jako naturalnego partnera. Podczas wydarzenia ministrowie spraw zagranicznych z Europy i Azji, w tym z Korei Południowej, prowadzili dyskusje na temat bezpieczeństwa, handlu, zmian klimatycznych, zrównoważonego rozwoju oraz łączności. Jak zauważył Sven Mikser, minister spraw zagranicznych Estonii, który obecnie sprawuje prezydencję w Radzie UE, łączność jest rozumiana na dwóch poziomach, cyfrowym i fizycznym. Minister Mikser zwrócił uwagę, że należy tworzyć więzi między ludźmi z obu kontynentów, wyrażając nadzieję, że program łączności Azja-Europa przysłuży się handlowi, rozwojowi i dobrobytowi. W tym miesiącu odbył się również szczyt ministrów edukacji w ramach ASEM, na którym dyskutowano o możliwościach zwiększenia wymiany naukowej między kontynentami. Przy okazji tego wydarzenia zorganizowano także szereg dwustronnych spotkań. Na jednym z takich spotkań ministrowie edukacji Słowacji i Korei Południowej omówili kwestie dwustronnej współpracy oraz podpisali memorandum. Obie strony wyraziły nadzieję, że porozumienie przyniesie pozytywne skutki, w tym zwiększy wzajemną wymianę młodzieży.

- 3. W tym miesiącu Korea Północna przeprowadziła kolejny test pocisku o zasięgu międzykontynentalnym.** Choć eksperci regularnie przypominali, że Korea Północna może przeprowadzić kolejne testy swojej broni raketowej lub jądrowej, od września Pjongjang unikał prowokacji. Przez ostatnie dwa miesiące analitycy spekulowali, czy oznacza to spowolnienie rozwoju północnokoreańskiego programu raketowego, czy może reżim boryka się z problemami wewnętrznymi. Odbywająca się na początku listopada podróż Donalda Trumpa do Azji, a także obecność amerykańskich lotniskowców w pobliżu Półwyspu Koreańskiego również wpływały na brak prowokacji. Gdyby Kim Jong-un zdecydował się na kolejny test raketowy, gdy Trump był w sąsiedniej Korei Południowej, Chinach lub Japonii, skutki mogłyby być katastrofalne. Pod koniec miesiąca Pjongjang zdecydował się jednak na zmanifestowanie swojej siły, ogłaszając się światową potęgą nuklearną. Zdaniem Rosji, była to odpowiedź na zaplanowane na grudzień amerykańsko-południowokoreańskie manewry wojskowe. Dalsze prowokacje mogą zależeć od decyzji Seulu i Waszyngtonu w sprawie przesunięcia ćwiczeń wojskowych, które zgodnie z harmonogramem miałyby odbyć się w czasie Igrzysk Olimpijskich. Korea Południowa chce jak najbardziej zminimalizować niebezpieczeństwo ze strony Korei Północnej w trakcie tej światowej imprezy sportowej, dlatego nalega na odwołanie lub przesunięcie manewrów wojskowych.
- 4. Innym zmartwieniem Pjongjangu w listopadzie była spektakularna ucieczka północnokoreańskiego żołnierza przez Wspólną Strefę Bezpieczeństwa.** 22 listopada Dowództwo Organizacji Narodów Zjednoczonych (United Nations

Command, UNC) opublikowało nagranie przedstawiające dramatyczną ucieczkę północnokoreańskiego żołnierza przez strefę zdemilitaryzowaną. Na nagraniu z 13 listopada widać, jak żołnierze północnokoreańscy rozpoczynają pościg za uciekinierem, otwierając do niego ogień. Dowództwo ONZ ogłosiło, że Korea Północna naruszyła tym samym traktat o zawieszeniu broni, podpisany w 1953 roku. Według ONZ, na nagraniu wyraźnie widać, że żołnierze północnokoreańscy przekroczyli linię demarkacyjną oraz otworzyli ogień w strefie zdemilitaryzowanej. W dniu publikacji nagrania, Dowództwo ONZ poinformowało stronę północnokoreańską o naruszeniach i poprosiło o spotkanie w celu omówienia wyników dochodzenia oraz możliwości wprowadzenia odpowiednich środków, które miałyby zapobiegać takim incydentom w przyszłości. Choć incydent ten mógł pogorszyć napiętą sytuację na Półwyspie Koreańskim, każda ze stron chce tego uniknąć. Szczególnie Korea Południowa, pozostawiając rozwiązanie tej sprawy w rękach Dowództwa ONZ. Niestety organizacja ta nie posiada żadnych realnych narzędzi wywarcia nacisku na Pjongjang. To jedynie od strony północnokoreańskiej zależy, czy zdecyduje się na spotkanie z UNC i dyskusję na temat wyników śledztwa w tej sprawie. W Korei Południowej, pomimo początkowej krytyki, doceniono postawę żołnierzy, którzy skupili się na misji ratunkowej rannego dezertera Koreańskiej Armii Ludowej, zamiast na ostrzelaniu północnokoreańskich żołnierzy. Historia już nie raz udowodniła, że w strefie zdemilitaryzowanej nawet najmniejszy incydent może przerodzić się w krwawe starcie. Natomiast Korea Północna musiała ukarać niekompetencję strażników we Wspólnej Strefie Bezpieczeństwa. Wszyscy żołnierze zostali zastąpieni nowymi, a na moście prowadzącym do strefy zainstalowano punkt kontrolny. Można założyć, że Korea Północna dołoży wszelkich starań, aby ten incydent się nie powtórzył, bez rozmów z Dowództwem ONZ, które proponowało wprowadzenie wspólnych środków zapobiegawczych.